

אביב ימיכם מתבזבז בַּמשחק

ארבעה שירי תום ושישה שירי ניסיון

מאנגלית: לארי וייסמן

ויליאם בלייק (1757-1827) היה משורר, צייר, מיסטיקן ואמן תחריטים אנגלי. לא זכה להצלחה בחייו, אך לימים הוכר כאחד המשוררים והציירים החשובים של התקופה הרומנטית. בלייק הקדים את זמנו בהשקפותיו הפוליטיות, השוללות כל שעבוד של אדם באשר הוא אדם, תמך בשוויון זכויות לנשים ולבני גזעים שונים, וטיפח תפיסה עצמאית ומורכבת ביחס לדת הנוצרית. הקובץ "שירי התום והניסיון" הוא מפסגות יצירתו הפואטית. מבחר מספר זה פורסם גם בגיליון ה־13 של הו! בתרגומו של רונן סוניס, וספר תרגומו לשירי בלייק, "שירי תום וניסיון ועוד שירים", ראה אור ב־2016.

ארבעה שירי תום

הקדמה

"את חלילך הטוב השלף;
שירה לי משמחתך!"
שרתי לו אותו שיר שוב,
ובאשר הוא בכה.

"שב פאן, שב נא, חלילן,
ספר לכלם לכתב."
ופתאם הוא נעלם;
בחרתי לי קנה לקטף,

ויצרתי עט כפרי,
והכתמתי פלג זך,
וכתבתי את שירי
שכל ילד בו ישמח.

חללתי לי שירי קנה,
חללתי בעמקי הבר,
וממרום העננה
ילד לי בצחוק אמר:

"חלל, חלל לי שיר על שה!"
חללתי לו ברב שמחה.
"חלל, חלל לי שוב שיר זה."
חללתי לו, והוא בכה.

מנקה ארובות

הבן הקטן האובד

כְּשֶׁאָמְרִי מֵתָה הִיִּיתִי פְּעוּט
 וּבְקִשִּׁי יִכְלֶה לְשׁוֹנֵי לְהַגּוֹת
 כְּשֶׁאָבָא מְכַר אוֹתִי "אָח! אָח! אָח! אָח!"
 מְנַקֵּה אַרְבּוֹת שְׂפָפִיחַ הוּא נָח.

"אָבָא, אָבָא, לָאֵן תִּמְהַר?
 אֵל תִּשְׁאִיר אוֹתִי לְבַד.
 דְּבַר, דְּבַר אֵל בְּנֵה הַקָּטָן,
 אִם לֹא – אֲנִי אֶבַד."

אֲמַרְתִּי לְטוֹם הַקָּטָן, כְּשֶׁבָכָה
 עַל גּוֹת הַזֶּהָב בְּרֹאשׁוֹ, שֶׁגִּלְחָה:
 "טוֹם, אֵל תְּבַכֶּה. מַעֲכָשׁוּ לֹא יִצְלִיחַ
 אֶת לְבַן רֹאשֶׁךָ לְלַכְלֶךְ עוֹד הַפִּיחַ."

הַלִּילָה הַחֲשִׁי, הָאֵב לֹא נִמְצָא,
 הַיֶּלֶד נִשְׁטַף בְּטַל;
 הַבְּצָה הַתְּמַשְׁכָּה, וְהַיֶּלֶד בָּכָה,
 וְהָאֵד נִסַּק אֶל־עַל.

וְכֶךָ הוּא נִרְגַע, וּבְלִיל אוֹתוֹ יוֹם,
 בְּעֵמֶק שְׁנֵתוֹ טוֹם חָלַם לוֹ חֵלוֹם:
 דִּיק, ג'וֹ, נָד וְג'וֹ, וְאֶלְפֵי מְנַקִּים
 שְׂכָבוּ נְעוּלִים בְּקִבְרִים עִמָּקִים.

שיר הצחוק

וּפְתָאֵם בָּא מִלְאָךְ עִם מִפְתַּח זוֹהַר,
 וּמִתוֹךְ הַקְּבָרִים אֶת כָּלֶם הוּא שֶׁחָרַר –
 בְּשֶׁדָּה הֵם רְצִים, מְדַלְגִים, צוֹחֲקִים,
 רוֹחֲצִים בְּנֶהָר, וּבְאוֹר בּוֹהֲקִים.

כְּשֶׁתִּצְחַק חֲרִשָּׁה יִרְקָה בְּרוֹן
 וּמַעֲיֵן בְּצַחֲוֹק לִידָה יוֹרֵם
 וּכְשֶׁמוּל הַהַתּוּל הָאוֹיֵר יִצְחַק,
 וְיִצְחִיק הַקּוֹל אֶת הַתַּל הַיִּרְקָרֵק

שֶׁקִּיהֶם מְשֻׁלְכִים, עֲרָמִים וּלְכִנִּים,
 הֵם גּוֹלְשִׁים עַל רוּחוֹת וְתוֹפְסִים עֲנָנִים;
 "אִם תִּהְיֶה יֶלֶד טוֹב, טוֹם," אוֹמֵר הַמְּלָאָךְ,
 "כְּמוֹ אָבָא, הָאֵל אֶת לְבָבְךָ יִשְׁמַח."

כְּשֶׁלִּירֵק הַחַי יִצְחָקוּ שְׂדוֹת
 וְחֲגָב יִצְחַק בְּשִׂמְחָה הַזֹּאת
 כְּשֶׁמְרִי וְסוּיָן וְאֶמִּילִי
 פֶּה מְתוֹק פּוֹתַחוֹת בְּ"חָה, חָה, חֵי!"

וְכֶךָ טוֹם הַתְּעוֹרֵר, וּבַחֲשֶׁךְ הַשְּׂכֵמָנוּ,
 עִם שֶׁק וּמְבַרְשֵׁת הַחוּצָה זְרָמָנוּ.
 וּלְטוֹם הִיָּה חֵם בְּזִירְחָה הַקְּרָה:
 אִם נִתְרַם אֶת חֲלָקָנוּ, דְּבַר לֹא נִירָא.

כְּשֶׁבְצַל יִצְחָקוּ כָּל הַצִּפְרִים
 כְּשֶׁתּוֹת וְאֶגוּז בְּשִׁלְחָן סְדוּרִים
 בָּא לְחַיּוֹת וּלְשִׂמְחָה וּלְשִׁיר אֶתִּי
 אֶת הַשִּׁיר הַמְּתוֹק שֶׁל הַ"חָה, חָה, חֵי!"

הקדמה

לְקוֹל הַמְשׁוֹרֵר הָאֲזִינוּ,
שְׁעֵבֶר, הוּהוּ וְעֵתִיד רָאָה;
שְׁשִׁמְעוּ אֲזִנֵּי
אֶת אֱלֹהֵיו
פּוֹסֵעַ בֵּין עֲצֵי בְרִיאָה;

קוֹרֵא לְשׁוֹב מַחְטָא,
בוֹכָה בְטֹל בְּחֶשְׁכָה;
אֲשֶׁר יִשְׁלַט
בְּמַזְלוֹת,
יָשִׁיב אוֹר-נֶפֶל לְזִרְיָהּ!

"שׁוֹב, הוּ, שׁוֹב, עוֹלָם!
רְטֹב מְטֹל, מַעֲשֵׂב קוֹם!
הַלֵּילָה תָם,
וּבְקֹר קָם –
עוֹלָה מְגוּשׁ חֲמֹר רְדוּם.

"אֶל-נָא תַעֲזֹב;
עַל מָה תִּפְנֶה גְבָהּ?
אֲדַמֵּת כּוֹכֵב,
הַחוּף, גְּלִיו,
קִבְלוּ אוֹתָהּ רַק עַד בּוֹא זִרְיָהּ."

הזבוב

זְבוּב קָטָן,
אֶת מִשְׁחַקְךָ
סִלְקֵה יָדַי
וְשִׁכַחְהָ.

לֹא זְבוּב אֲנִי
כְּמוֹךָ גַּם?
הֲאֵינְ אֶתָּה
כְּמוֹתֵי אָדָם?

רוֹקֵד, שׁוֹתָה,
מִפִּיק שִׁירָה,
וְיָד סְתָמִית
כְּנִפֵי תִקְרַע.

אִם מַחְשָׁבָה
הִיא עוֹ, הִיּוֹת,
וְחֹסֵר מַחְשָׁבָה
הִיא כְּלוֹת,

אֲזוּ זְבוּב כְּמוֹתֵי
הוּא בְר־מְזָל.
לְרַגַע חַי,
עוֹד רַגַע ז'ל.

הילדה הקטנה אובדת

"לילה סר, זעוף –
מעל מדבר כסוף
תן סהר בשמים
בעצמי עינים."

כשלייקה דם שכבה,
טורפי הערבה,
מעמק מערות,
עלו אותה לראות.

אריה רם-מעלה
צפה בבתולה,
ואז סביב הים
מעל אדמת הנס.

חתולי אימה
קפצו סביב מקומה,
והשחל רב-הגיל
את זהב-ראשו השפיל,

ובלשונו עבר
על-פני חזה, צואר,
כשעיניו דומעות
אבני-אש אדמות.

הלביאה פשטה
את ארג שמלתה,
וערומה, דומם,
היא נשאה למאורתם.

לעתיד לבוא
נבואתי היא זו:
הארץ משנה
(עמק חקוק דינה)

תקום ותתאנה
אל חסד הבורא;
וישימון הריק
יהיה לגן מוריק.

בעולם דרום,
שבו מולך החם,
לייקה התמה
שוכבת רדומה.

אביבים שבעה
ללייקה הטובה.
הלכה למרחקים
עם שירת הצפרים.

"שנה טובה, עלי
אלי מן הצללים.
אמי בוכה? אבי?
אי, לייקה, תשכבי?"

"לבד בערבה
ילדתכם שכובה.
שנת-לייקה אין תצלה
אם בכי אמה נמשך?"

"אם לב אמה בוער,
גם לייקה תתעורר.
אם תישן אמה,
גם לייקה לא תדמע.

כְּשֶׁקוֹלוֹת יְלָדִים נִשְׁמָעִים בְּשָׂדֵה,
 וּבִגְיָא לְחִישוֹת עוֹבְרוֹת,
 זְכוֹרוֹת נְעוּרֵי שׁוֹב חַיִּים בְּתוֹכִי,
 וּפְנֵי יְרָקוֹת וְחוֹרוֹת.

תִּרְתִּי בְּרַחוּבוֹת סְלוּלִים
 שָׁם הִתְיַמְזוּ זוֹרֵם בְּתוֹאֵי,
 וְכָל הַפְּרָצוּפִים מוּלִי
 נִשְׂאוּ חוֹתֵם חֶלְשָׁה וּדְוִי.

חֲזוֹנוֹ, יְלָדִי, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ יֵרְדֵה,
 וְעוֹלָיִם טְלָלֵי עֶרְבִית;
 אָבִיב יְמִיכֶם מִתְבַּזְּבֵז בְּמִשְׁחָק,
 וְלֵילוֹת חֶרְפְּכֶם בְּתִרְמִית.

בְּכָל אָדָם, בְּכָל גְּדוּף
 בְּכָל קְרִיאַת תִּינּוֹק חוֹשֵׁשׁ,
 בְּכָל דְּבוּר, בְּכָל סְרוּב
 מִנְעוּל הַנֶּפֶשׁ מִקְרָקֶשׁ:

השושנה החולה

שׁוֹשְׁנָה, אֵת חוֹלָה!
 תּוֹלַע לֹא-נִרְאָה,
 שְׁבִסְחָף סוּפָה
 וּבִאֶפֶל דּוֹאָה,

קְרִיאַת יְלָדֵי הָאֲרָבוֹת
 כָּל כְּנִסְיָה שְׁחוּרָה תִּלְבִּין,
 וְאַנְחוֹת חֵיל זָבוֹת
 בְּדָם עַל כְּתֵל פְּלִטִין.

מְכַל, בְּרַחוּב חֲצוֹת אֶשְׁמַע
 זוֹנָה צְנוּמָה יוֹרָה קְלָלוֹת
 אֶל רֶךְ נוֹלֵד מִזֵּיל דְּמַעָה,
 וּמִטְמָאֵת עֶגְלַת כְּלוּלוֹת.

בְּשָׁנֵי מִטְתָּה,
 מֵאֲשֶׁר, הִתְנַחֵל,
 וַיִּצְרוּ הַחֲשׂוֹךְ
 אֵת חַיִּיךָ אוֹכֵל.